

TÜRKİYE'DE HİPERAKTİVİTEYE İLİŞKİN SOSYAL TEMSİLLER

SOCIAL REPRESENTATIONS OF HYPERACTIVITY IN TURKEY

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.45125>

Hacer NAZİK ÖZALP, Çakıl Egenaz KABUL, Elif Rojan YILDIZ, Gülbahar KOÇ

Özet

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) genellikle ilk çocukluk yıllarında başlayan ve ergenlikte devam eden; aktiviteleri düzenleme, dürtüleri kontrol etme ve dikkati sürdürmede ortaya çıkan gelişimsel ve tedavi edilmesi gereken bir bozukluktur. Hiperaktivite kavramının halk arasındaki kullanımı son yıllarda oldukça yaygınlaşmakta ve kavramın, bilimsel anlamından farklı olarak “yaramaz”, “şımarık” vb. bireyleri tanımlamak için de kullanıldığı görülmektedir. “Hiperaktif” kavramı ile ilgili olarak insanların zihninde, genel olarak tanı kriterlerinden en gözlemlenebilir özellik ile bağdaşan bir sosyal temsilin oluştuğunu görebiliriz. Sosyal psikolog Serge Moscovici’nin birey ve toplumu sosyal alanda buluşturan bir model bağlamında ortaya koyduğu sosyal temsiller teorisine göre bilgi insanların anlamlandırması ile inşa edilir ve insanlar zihinlerine yerleştirdikleri sosyal temsilin gerçek anlamı üzerine düşünmezler. Bunda iletişimin de rolü oldukça büyüktür. Bu çalışma “hiperaktif” kavramının toplumdaki sosyal temsillerini ortaya koyarak, hiperaktivite kavramının bilimsel anlamıyla yaygınlaşmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal temsiller, hiperaktif, hiperaktivite, çağırışım.

Abstract

Attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD) is a developmental disorder that needs to be treated, which tends to start in early childhood and continues during adolescence, arising in regulating activities, controlling impulses and maintaining attention. The use of the concept of hyperactivity among the public has become widespread in recent years and it is seen that this concept is also used to identify “naughty” or “spoiled” individuals unlike its scientific meaning. As we see in the study results, a social representation which matches up with the most observable diagnosis criteria of “hyperactive” is occurred in the minds of the people. According to the social representation theory put forward by social psychologist Serge Moscovici in the context of a model that brings the individual and society together in the social field, knowledge is built through people’s interpretation of topics and people do not think on the true meaning of the social representation they place in their minds. Communication plays a major role in this. This study aims to contribute to the widespread use of the concept of hyperactivity in its scientific sense by revealing the social representations of the concept of “hyperactive” in society.

Keywords

Social representations, hyperactive, hyperactivity, free association.

References

- Akgün, G. M., Tufan, A. E., Yurteri, N. & Erdoğan, A. (2011). “Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğunun Genetik Boyutu”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1): 15-48.
- APB, (2013). Amerikan psikiyatri birliği, mental bozuklukların tanısı ve sayımsal el kitabı (DSM 5) (Çev. Ed. E. Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği, 2014.

Arkonaç, S. (2016). İnsan İnsan İçinde, İstanbul: Hiperlink.

Bulut, M. (2008). “Bir Sosyal Temsil Araştırması: Medyada ve Üniversite Öğrencilerinde “Töre”nin Algılanışı”, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3): 63-78.

Ceylan, S., Doğulu , C. & Akbaş, G. (2016). "Namus Adına Kadına Yönelik Şiddete Dair Sosyal Temsiller: Karma Yöntemli Bir Çalışma", Türk Psikoloji Yazıları, (19): 50-60.

[Tam metne ulaşmak ve tüm referansları görmek için tıklayın.](#)